

ESPAI D'OPINIONS

Nº336
Octubre 2013

Pere Albertí Huguet

Economista

ELS COMPORTAMENTS **DES D'UNA PERSPECTIVA ÈTICA**

Fa uns anys vaig escriure un article, *La dinàmica de la comunicació*¹, mitjançant el qual intentava exposar la greu confusió existent en aquest àmbit per l'absència de principis. Manifestava, llavors, que l'opinió no és altra cosa que un judici personal sobre una qüestió. Si a més hi afegim les normes que ens imposen per jutjar, obtindrem el criteri. Però hi ha més factors que van influïnt en la comunicació com és ara: la ideologia i els interessos, tant individuals com de grup. Aquelles consideracions, ara ens porten a referir-me als comportaments de la ciutadania.

D'una banda, els comportaments de les persones provenen de les *motivacions*, que són les que mouen la voluntat i mitjançant les *actuacions* intenten aconseguir allò que pretenen, les *finalitats*. Aquest és un esquema de comportaments comú tant per les persones individuals com per les que tenen responsabilitats polítiques.

D'altra banda, etimològicament, per ciutadania s'entén: "la condició i dret que ostenten els que pertanyen a una comunitat política erigida en estat, que expressa el vincle existent entre aquest i els seus membres"².

Quan avui observem el comportament de la ciutadania, les primeres constatacions fan referència a la pèrdua de confiança dels ciutadans envers l'Estat. Les polítiques liberals actuals, que tenen com objectiu reduir el paper de l'estat i les seves intervencions en els mercats i en les diverses realitats socials, que són substituïdes per la iniciativa privada, generen un canvi de comportaments que debiliten el paper de la ciutadania. Simultàniament, la norma democràtica, que és essencialment "*participació*", queda reduïda exclusivament al vot electoral amb la qual cosa esdevé "*delegació*" sense gaire be cap tipus de funció. Aquest canvi de comportaments té una motivació:

¹ Diario de Mallorca: 9 desembre 2005

² Diccionari de la Llengua Catalana.

prioritzar els interessos particulars per sobre l'interés general. En definitiva, el bé comú queda desplaçat com objectiu essencial de les actuacions públiques.

També es fa patent la pèrdua del sentit col·lectiu – *l'abandó dels valors* – estaria present en el panorama global de les actuacions, tant econòmiques com socials dels actuals governants. Però aquesta absència de valors, tampoc és aliena als comportaments dels ciutadans particulars. A tall d'exemple cal fer referència al frau fiscal, a l'abstenció electoral, als subterfugis i avantatges, a l'afany de lucre sense aturador, a l'absència de la urbanitat i del sentit de la mesura... Malgrat tot, cal constatar que, la “cerimònia de la confusió” que vivim, en la qual la mentida i l'ocultació son la norma, seria injust oblidar que hi ha comportaments ciutadans solidaris i de protesta, d'exigència dels drets, que no tenen cap resposta ni consideració per part dels poders públics.

El panorama social i polític, s'observa preocupant i complicat i la qüestió més difícil respondre a com es pot sortir de l'actual impasse.

Només voldria aportar alguns “nus de xarxa” que, al meu parer, impossibiliten un canvi d'escenari:

- La llei electoral actual allunya la democràcia participativa
- La independència dels poders, no està garantida impedit l'equilibri democràtic
- La sobirania de l'estat, es va diluint dins una Europa mercantilitzada
- L'oblit del primer objectiu que ha de tenir tot estat, el bé comú, és manifest

Potser que el camí que cal iniciar sigui un nou procés constituent consensuat per tots els partits polítics i que incorporés la solidaritat com a norma, la llibertat garantida i la igualtat progressiva, amb una consulta prèvia als ciutadans...

De totes maneres, és indubtable que les decisions polítiques, que s'hagin de prendre per al necessari canvi, sempre s'hauran de fonamentar en la ètica dels comportaments.